

Fiona McFarlane

Tijgers in de nacht

ROMAN

Vertaald door Dirk-Jan Arensman

MEULENHOF

Australian Government

This project has been assisted by the Australian Government through the Australia Council, its arts funding and advisory body.

ISBN 978-90-290-9013-1

ISBN 978-94-6023-922-9 (e-boek)

NUR 302

Oorspronkelijke titel: *The Night Guest*

Vertaling: Dirk-Jan Arensman

Omslagontwerp: Studio 100%

Omslagbeeld: © DPS Design & Prepress Services, Amsterdam

Auteursfoto: © Andy Barclay

Zetwerk: Text & Image, Eexterveen

© 2013 Fiona McFarlane. Published by arrangement with Lennart Sane Agency AB

© 2014 Nederlandse vertaling Dirk-Jan Arensman en Meulenhoff Boekeriej bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

I

Ruth werd om vier uur 's nachts wakker en haar wazige brein zei: 'Tijger.' Dat was niet ongewoon; ze was aan het dromen. Maar er klonken geluiden in het huis, en toen ze wakker werd, hoorde ze die. Ze kwamen van de andere kant van de gang, uit de huiskamer. Iets groots was bezig zich tegen Ruths bankstel en televisie aan te schurken en, vermoedde ze, tegen de tarwekleurige leunstoel die was vermomd als oorfauteuil. Andere geluiden volgden: het hijgen en ademen van een groot dier; een krachtige ademhaling die enormiteit en concentratie suggereerde; absoluut de geluiden van een zoogdier, absoluut katachtig, alsof haar katten waren gegroeid en met hun enorme neuzen naar eten snuffelden. Maar de slapende katten drukten de lakens aan het voeteneind van Ruths bed naar beneden, en dit was iets anders.

Ze bleef liggen en luisterde. Soms was het stil in huis, en dan hoorde ze alleen het malle kabaal van haar bonzende bloed. Op andere momenten hoorde ze laag gejang in de verte, gevolgd door onderzoekende ademtochten. De katten werden wakker, rekten zich uit, staarden haar aan en uiteindelijk, toen wat er ook in de huiskamer was luidruchtig snoof, vlogen ze van het bed en renden extatisch van angst de hal in, de keuken door, en door de deels openstaande achterdeur naar buiten. Deze plotse-linge activiteit deed een vreemd verstikt gejang opklinken uit de huiskamer, en het was dat geluid, gevolgd door nog luider snui-

ven, dat bevestigde dat de indringer een tijger was. Ruth had er ooit eentje zien eten in een Duitse dierentuin, en dat klonk precies zo: luid en nat, met een lage gutturale adembrom die werd afgewisseld door zachte waarschuwendende jankgeluidjes, alsof het dier elk moment kon gaan brullen, alleen nu even bezig was met eten. Ja, zo klonk het precies: als een tijger die van een groot bloederig ding at, en tegelijkertijd was het geluid leeg en vleesloos. Een tijger! Ruth vergat, opgewonden over deze mogelijkheid, bang te zijn en moest zichzelf weer tot angst manen. De tijger snoof opnieuw, een ruwe snuif vol speeksel. Hij draaide zich op zijn grote poten om, alsof hij zich opmaakte om te gaan liggen.

Ruth stak een dappere hand de duisternis in om de telefoon van haar nachtkastje te pakken. Ze drukte de knop in die was voorgeprogrammeerd om haar zoon Jeffrey op te roepen, die, verstandig als hij was, op dit moment zou liggen te slapen in zijn huis in Nieuw-Zeeland. De telefoon ging over; Ruth voelde geen berouw toen ze Jeffrey's schorre keel hoorde bij het opnemen.

'Ik hoor geluiden,' zei ze, haar stem gedempt en dringend – het soort stem dat ze daarvoor zelden tegen hem had gebruikt.

'Watte? Ma?' Hij kwam naar boven drijven uit zijn slaap. Zijn vrouw zou ook wakker worden; ze zou bezorgd omrollen in bed en een lamp aandoen.

'Ik hoor een tijger. Hij brult niet, maar hijgt en snuift alleen. Het lijkt net alsof hij aan het eten is, en zich ook heel hard concentreert.' Daardoor wist ze dat het een mannetjestijger was, en dat was een geruststelling; een vrouwtjestijger leek bedreigender.

Jeffrey's stem verstijfde nu. 'Hoe laat is het?'

'Luister maar,' zei Ruth. Ze hield de telefoon van zich af, de

nacht in, maar haar arm voelde kwetsbaar, dus ze trok hem terug.
'Hoorde je dat?'

'Nee,' zei Jeffrey. 'Waren het de katten?'

'Het is veel groter dan een kat. Dan een kát kat.'

'Wil je nou zeggen dat er een tijger in je huis is?'

Ruth zei niets. Ze wilde niet zeggen dat er een tijger in haar huis was; ze zei dat ze er eentje hoorde. Dat onderscheid leek belangrijk nu ze eenmaal wakker was en Jeffrey wakker was, en zijn vrouw en de kinderen inmiddels waarschijnlijk ook.

'O, ma. Er is geen tijger. Het is of een kat of een droom.'

'Dat weet ik wel,' zei Ruth. Ze wist dat er geen tijger kon zijn, maar ze wist niet zo zeker dat het een droom was. Ze was ten slotte wakker. En haar rug deed zeer, wat nooit het geval was in haar dromen. Maar nu merkte ze op dat de geluiden waren opgehouden. Ze hoorde alleen het normale buitengeluid van de branding.

'Wil je gaan kijken wat het was?' vroeg Jeffrey. 'Dan blijf ik wel aan de lijn.' Zijn stem bracht een serene vermoedheid over; Ruth vermoedde dat hij zijn vrouw hoofdschuddend en met gesloten ogen geruststelde dat er niets aan de hand was, dat zijn moeder gewoon weer een van die momentjes van haar had. Toen hij een paar weken geleden op bezoek was, met Pasen, had Ruth een nieuw soort waakzaam geduld in hem opgemerkt, een neiging zijn lippen samen te persen telkens als Ruth iets zei wat hij als ongewoon beschouwde. Dus ze wist, door de vreemde spiegel van Jeffrey's gezicht, dat ze het stadium had bereikt waarin haar zoons zich zorgen om haar maakten.

'Nee hoor, lieveling, dat hoeft niet,' zei ze. 'Wat mal van me! Het spijt me. Ga maar weer slapen.'

'Weet je het zeker?' zei Jeffrey, maar hij klonk mistig; hij had haar al in de steek gelaten.

Dat ze Jeffrey zo had weggestuurd, maakte haar dapper. Ruth kwam uit bed en liep de kamer door zonder een lamp aan te doen. Ze keek naar de witte stappen van haar voeten op het tapijt tot ze de slaapkamerdeur bereikte; toen bleef ze staan en riep: ‘Hallo?’ Er gaf niets antwoord, maar, zo wist Ruth zeker, er hing een plantaardige geur in de lange gang en iets binnenlands in de lucht dat niet paste bij dit huis aan de kust. De klamme nacht was veel te heet voor mei. Ruth waagde nog een ‘Hallo?’ en terwijl ze dat deed, stelde ze zich de krantenkoppen voor: ‘Australische vrouw in haar eigen huis opgegeten door tijger.’ Of, waarschijnlijker: ‘Tijger zet gepensioneerde op het menu.’ Dat vond ze kostelijk; en ze voelde ook een andere sensatie, een nieuwe, die ze met grote zorgvuldigheid in zich opnam: een gevoel van mateloze belangwekkendheid. Er overkwam haar iets belangrijks, had Ruth het gevoel, en ze wist niet precies wat dat was: de tijger, of het gevoel van belangrijkheid. Ze leken met elkaar verbonden, maar het gevoel van importantie was disproportioneel groot in verhouding tot de daadwerkelijke gebeurtenissen van deze nacht, die tenslotte neerkwamen op een nare droom, een zinloos telefoongesprek en een korte wandeling naar de slaapkamerdeur. Ze had het gevoel dat iets haar tegemoet kwam – iets groots en niet-echts, uiteraard, zo ver heen was ze niet – maar een vorm, of in elk geval een temperatuur. Het zorgde voor een vreemde bubbel in haar borst. Het was stil in huis. Ruth drukte op haar benauwde borst; ze sloot de slaapkamerdeur en volgde haar eigen spoor terug naar bed. Haar hoofd vulde zich, verschoof en werd weer wazig. De tijger zal inmiddels wel slapen, dacht ze, dus viel Ruth ook in slaap, en ze werd pas laat de volgende ochtend wakker.

De huiskamer was, toen Ruth er bij daglicht in liep, goedaardig. De meubels stonden allemaal waar ze hoorden te staan, be-

schaafd, netjes en bijna angstvallig op haar goedkeuring uit, alsof ze haar op de een of andere manier kwaad hadden gemaakt en nu wachtten op haar vergiffenis, op hun paasbest aangekleed. Ruth voelde zich bedrukt door de vleierige vertrouwdheid. Ze liep door de kamer naar het raam en schoof de kanten gordijnen met een theateraal gebaar open. De voortuin zag er precies zo uit als die meestal deed – de grevillea moesten nodig worden gesnoeid – maar Ruth zag een gele taxi stationair draaien aan het eind van de oprit, half verborgen achter de kasuarbomen. Hij zag er zo eenzaam uit, zo nodeloos felgekleurd. De chauffeur zou wel verdwaald zijn en de weg gewezen moeten worden; dat gebeurde af en toe langs deze schijnbaar verlaten kustlijn.

Ruth keek de kamer weer door. ‘Ha!’ zei ze, alsof ze hem uitdaagde haar bang te maken. Toen hij dat niet deed, verliet ze hem met iets als walging. Ze liep naar de keuken, deed de luiken open en keek uit over zee. Die lag onder aan de tuin te wachten, en hoewel ze er niet naartoe kon lopen – het duin was te steil en haar rug te onberekenbaar – voelde ze zich op een ondefinieerbare manier getroost door haar aanwezigheid, precies zoals ze zich voorstelde dat een plant dat zou worden door Mozart. De vloed lag vol en vlak over het strand. De katten kwamen uit het duingras tevoorschijn; ze bleven in de deuropening staan, snuffelden met hun achterdochtige neusjes de lucht binnenshuis op voor ze, met een plotselinge overdaad aan kalmte, het huis in liepen. Ruth deed brokjes in hun bakken en keek toe hoe ze onophoudelijk aten tot het voer verdwenen was. De manier waarop ze aten had iets bijbels, had ze besloten; het had het karakter van een plaag.

Nu zette Ruth thee. Ze ging in haar stoel zitten – de enige stoel die haar rug voor langere tijd kon verdragen – en at pompoenzaden als ontbijt. Deze stoel was een enorm houten object,

geërfd uit de familie van haar man; hij zag eruit als het soort stoel waar een victoriaanse dominee op zou hebben zitten wippen terwijl hij zijn preken schreef. Maar hij gaf Ruths rug steun, dus liet ze hem bij de eettafel staan, dicht bij het raam dat uitkeek op de tuin en het duin en het strand. Ze zat in haar stoel, dronk thee en onderzocht de nieuwe sensatie – de mateloosheid, de belangwekkendheid – die ze die nacht had ervaren, en die ze nu nog voelde. Het had zeker iets droomachtigs; het had het vervagende karakter van een droom. Ze wist dat ze het tegen lunchtijd misschien wel volkomen vergeten zou zijn. Het gevoel deed haar aan iets vitaals denken – niet direct aan jeugd, maar aan de urgentie van de jeugd – en ze wilde het niet graag opgeven. Ze hoopte nu al een tijdje dat haar einde net zo buitengewoon zou zijn als haar begin. Ze begreep ook hoe onwaarschijnlijk dat was. Ze was weduwe en ze woonde alleen.

De pompoenzaden die Ruth als ontbijt at behoorden tot de weinige dingen die nog in de voorraadkast lagen. Ze spreidde ze uit op haar linkerhand en bracht ze, steeds twee tegelijk, met haar rechterhand naar haar mond. Er moest er een naar de linkerkant, naar haar kiezen; en de ander moest naar de rechterkant. Dat had ze ook met haar dagelijkse pillen; ze zouden effectiever zijn als ze zorgvuldig was in hoe ze ze innam. Door deze symmetrie – een trap altijd beginnen met haar linkervoet, altijd eindigen met haar rechter – hield ze de orde van haar dagen in stand. Als ze haar avondeten voor het zesuurjournaal klaar had, zouden haar beide zoons thuiskomen met kerst. Als die taxi-chauffeur niet aanbelde, zou ze twee uur in haar stoel mogen blijven zitten. Ze keek uit over zee en telde het patroon van de golven: als er minder dan acht kleintjes waren voor elke grote krul, dan zou ze het zand van het tuinpad vegen. Zand van het tuinpad vegen was een heilige straf, een grenzeloze klus, dus leg-

de Ruth valstrikken voor zichzelf om over die zaak te beslissen. Ze haatte veggen, haatte alles wat zo zinloos was; ze vond het vreselijk om haar bed op te maken om het vervolgens 's avonds gewoon weer in de war te maken. Lang geleden had ze haar zoons het belang van dergelijke klusjes ingeprent en daar ook in geloofd. Nu dacht ze: als er in de komende tien minuten iemand over het strand loopt, dan is er 's nachts een tijger in mijn huis; als er twee mensen lopen, dan zal de tijger me geen kwaad doen; als er drie lopen, dan maakt die tijger me af. En de mogelijkheid daarvan bezorgde haar zo'n korte, oncontroleerbare rilling waarvan Ruth meende dat ze in haar hersens begonnen en door haar voetzolen naar buiten kwamen.

'Het is bijna winter,' zei ze hardop, uitkijkend over de vlakker wordende zee; het begon eb te worden. 'Het is verdomme bijna winter.'

Ruth zou graag een andere taal hebben kunnen spreken, om daarop te kunnen terugvallen in tijden van disproportionele frustratie. Ze was het Hindi vergeten dat ze gekend had toen ze als kind op Fiji woonde. De laatste tijd was vloeken – waaraan ze zich op een milde, meisjesachtige manier overgaf – haar andere taal geworden. Ze telde zeven kleine golven, wat betekende dat ze het pad moest veggen, en dus zei ze 'shit', maar ze kwam niet overeind uit haar stoel. Ze was in staat de hele dag naar de zee te kijken. Op deze ochtend lag een olietanker op de rand van de wereld te wachten, alsof hij al lang en pijnlijk verdwaald was, en verderop in de baai, vlak bij het dorp, kon Ruth surfers onderscheiden. Ze balanceerden op golven die van hier vandaan van badkuipformaat leken, speelgoedgolfjes maar. En dat was in alle opzichten normaal, behalve dan dat er een grote vrouw naderde die eruitzag alsof ze uit zee was komen aanwaaien. Ze zwoegde het duin op, regelrecht op het huis af, en sleepte een

koffer achter zich aan die ze, na de nodige worstelingen, tussen het gras achterliet. Hij gleed een eindje de helling af. Toen ze eenmaal op haar vastberaden manier de top van het duin had bereikt, beende de vrouw doelgericht de tuin door. Ze vulde met elke stap iets meer van de lucht. De breedte van haar lijf, haar warme huidskleur en de donkere glans van haar duidelijk ontgroesde haar zagen er Fijjaans uit in de ogen van Ruth, die uit haar stoel kwam om haar gast bij de keukendeur te ontvangen. Haar rug klaagde niet toen ze opstond; dat en de nationaliteit van de vrouw gaven haar een optimistisch voorgevoel over de ontmoeting. Ruth stapte de tuin in en verraste de vrouw, die zonder haar koffer gestrand leek, uitgeput van haar klim de helling op, omhuld door een dunne grijze jas, met de dunne grijze zee achter haar. Misschien had ze schipbreuk geleden, of was ze aangespoeld.

‘Mevrouw Field! U bent thuis!’ riep de vrouw uit, en ze liep op Ruth af met een roekeloze energie die de indruk van een schipbreuk logenstrafte.

‘Hier ben ik,’ zei Ruth.

‘In levende lijve,’ zei de vrouw, en ze hield haar beide handen als een kommetje naar voren, alsof ze zojuist een lastige vlieg had gevangen. Ruth moest haar handen ook aanbieden; wat ze deed; de vrouw nam ze in haar zelfverzekerde, stevige grip, en zo stonden ze samen in de tuin alsof dit was waarvoor de vrouw gekomen was. De bovenkant van Ruths hoofd reikte net niet helemaal tot de schouders van haar bezoekerster.

‘U moet me maar niet kwalijk nemen,’ zei de vrouw. ‘Ik ben kapot. Ik maakte me zo’n zorgen om u! Ik heb op de voordeur geklopt, en toen u niet opendeed dacht ik dat ik maar achterom moest gaan. Wist niet wat een heuvel daar zou liggen! Woef,’ zei ze, alsof ze een uitdrukkingsloze hond imiteerde.